

Albert Castellón i el menjòmetre

Fa pocs dies va sortir, per iniciativa de l'usuari de X, Gerard Giménez Adsuar, la pàgina web *subvencions.cat* on, amb ajuda de la Intel·ligència artificial, va adjuntar totes les subvencions que gestiona i dona la Generalitat de Catalunya. A la pàgina web es defineixen com a "Observatori independent per consultar qui rep subvencions i quin organisme les concedeix". Més de 26.000 milions d'euros en ajuts a 84.000 entitats. Curiós que posin ho d'"ajuts". A partir d'aquesta eina, *subvencions.cat*, un altre grup de promotors va fundar la web *menjòmetre.cat*, on es defineixen com a web per veure on van els teus impostos. En aquesta web pots cercar qualsevol persona o entitat que rebí subvencions públiques de diversos organismes, Ajuntaments, Generalitat de Catalunya, Diputació, etc... Pots fer la cerca per empreses o per persones físiques individuals. I el que és més important, totes aquestes dades son públiques, però ningú s'havia posat a analitzar-les i comparar-les. Ara, amb l'ajuda de la intel·ligència artificial, ho han fet possible. Navegant per aquesta web es veuen veritables aberracions a on es destinen els nostres diners per part dels nostres

polítics. Com es reparteixen en autèntiques menjadores, d'allà ve el seu nom, tots aquests diners que es podrien dedicar a omplir les mancances greus que hi han en educació, sanitat, infraestructures, etc, en el nostre país. La premsa subvencionada, TV3 ja va fer un apunt titllant la web de vincles amb l'extrema dreta i Vilaweb destapant que un dels promotors és n'Albert Castellón, ja ataquen aquesta web que només dona informació, que és pública, però que costaria de trobar per una persona sola. A l'Albert vaig tenir ocasió de tractar-lo quan va era el Director General de Moritz. Jo treballava per una agència de publicitat que depenia de la cervesera. Sempre l'he trobat un patriota de pedra picada i amb unes idees claríssimes. Dubto molt que ell sigui l'ànima del Menjòmetre, sobre tot per les qüestions tècniques. Ara, tot el tema publicitari el domina com qui més. És un crack, i, si els digitals que viuen de les subvencions l'ataquen, quan haurien d'estar destapant totes aquestes guinguetes que ens treuen els calers, l'Albert sempre estarà en el meu equip.

Albert Aragonès
President de Reagrupament

Sumari

Dones a la historiografia
per Roser Garcia

PÀGINA 2

El futur del català el decidiran els joves
per Teresa Casals

PÀGINA 3

Centenari de llengua i cultura a Liverpool
per Ramon Alonso

PÀGINA 4

Posem llum a les butxaques
per Nicolau Sagrera

PÀGINA 5

Dones a la historiografia

Núria Sales i Folch va ser una de les grans historiadores catalanes del segle XX i una figura clau en la renovació de la història moderna a Catalunya. Nascuda a Barcelona el 1933 i morta el 2023, va construir una obra rigorosa, original i molt influent, centrada sobretot en els segles XVI, XVII i XVIII, amb una mirada crítica sobre els relats tradicionals de decadència.

Filla de l'escriptor i poeta Joan Sales (autor d'Incerta Glòria) ambdós tenien un tracte familiar complex però afectuós, en un ambient carregat de catalanisme i la defensa de la mare, l'editora Núria Folch i Pi. Tot i això, el pare, també s'ha assenyalat que probablement va confiar en les seves qualitats i la va ajudar a impulsar-se professionalment.

Família Sales-Folch marcada per l'exili; De França, a la República Dominicana i Mèxic abans de tornar a Barcelona el 1948. Aquesta experiència d'exili i retorn va formar part de l'horitzó vital i intel·lectual de la historiadora i fou una ajuda per desenvolupar la seva sensibilitat envers els conflictes polítics, socials i culturals.

Núria Sales Es va formar en un context poc fàcil, compaginant estudis amb feines diverses abans de dedicar-se plenament a la recerca. Es va doctorar a la Sorbona el 1965 amb una tesi sobre el servei militar a França i Bèlgica al segle XIX, un treball que ja mostrava el seu interès

pels mecanismes socials i polítics més enllà de la història purament institucional. Durant la seva estada a París fou deixeble de Pierre Vilar i Jaume Vicens Vives(1).

Concretament en Pierre Vilar fou una influència important i un gran mestre en la seva formació historiogràfica. Fins i tot Núria Sales va col·laborar en la Història de Catalunya dirigida per en Vilar a qui elles definia com un marxista no estalinista.

Més endavant, la seva mirada d'arxiu i la seva capacitat per descobrir detalls concrets li van permetre oferir interpretacions molt vives de la societat catalana d'època moderna. La seva aportació més coneguda es troba en l'estudi de la Catalunya moderna i de la Guerra de Successió. Obres com Els botiflers, Senyors bandolers, miquelets i botiflers, Els segles de decadència o La revolució catalana de 1640 van ajudar a repensar períodes que sovint s'havien llegit des d'una idea excessivament simple de crisi o decadència. En lloc d'acceptar relats tancats, Sales insistia en la complexitat de

les relacions entre senyors i pagesos, en el pes de la guerra i en la vitalitat de les institucions catalanes. Rebaten la idea d'una simple "decadència" catalana durant l'Edat Moderna (segles XVI a XVIII) i subratllant que en aquell moment Catalunya s'ha d'entendre dins una monarquia plural i no com un país passiu o en declivi lineal (2), criticant les interpretacions de Jaume Vicens Vives i Ferran Soldevila.

Presència important en la historiografia catalana a través d'articles i col·laboracions en revistes especialitzades, introduint nous enfocaments i debats. I provocant quests relectura de l'Edat Moderna catalana, Va exercir com a professora a la Universitat Pompeu Fabra entre 1991 i 1995.

Núria Sales va destacar per la independència intel·lectual, la precisió i una gran exigència amb les fonts. El seu llegat no és només el d'una especialista en història moderna, sinó el d'una investigadora que va saber mirar el passat català amb ull crític i sense simplificacions.

(1) Rac1, 10/07/2023, espai CULTURA

(2) Enciclopedia.cat i L'Avenç2017

Bibliografia:

Núria Sales: Volum IV *Els Segles de a Decadència (XVI al XVIII) HISTÒRIA DE CATALUNYA dirigida per PIERRE VILAR, Edicions 62*

Roser Garcia

El futur del català el decidiran els joves

També abans de la Renaixença la llengua va passar per un moment delicat. I un poema d'aniversari escrit a Madrid va ser la guspira que va canviar la tendència. És cert, però, que les circumstàncies han canviat molt i que molt poques coses són comparables. Però n'hi ha una, que és essencial. La voluntat dels parlants de la nostra llengua per practicar-la sempre i arreu.

Mai com fins ara havien coincidit, als Països Catalans, parlants de llengües tan diverses. Famílies senceres, generacions d'avis, pares i fills que parlen, evidentment les llengües autòctones dels seus països d'origen i que, en molts casos la dominen a nivell oral i la practiquen, però que no han tingut ocasió d'aprofundir més en els aspectes propis de la llengua llegida i escrita i la seva gramàtica.

Quan es va acabar el llarg malson de la dictadura franquista, encara que amb moltes limitacions i amb soroll de sabres, penes de mort al garrot vil i moltes renúncies els demòcrates catalans

ens vam creure que tot estava per fer i que tot era possible. I vam començar a treballar amb entusiasme, humilitat i moltes ganes d'encertar en el disseny de l'objectiu que volíem assolir, en les metodologies més adequades i en el disseny d'un entorn legal que hi donés cobertura.

I no. Cap intenció colonial. Ben al contrari. Fer-los conèixer, valorar i estimar la llengua del país on el nouvinguts havien decidit viure. Però per bé que, la majoria de catalans no tenim esperit colonial, malgrat que aspirem a una convivència pacífica i enriquidora, també n'hi ha que aposten per la confrontació interessada, la mentida, l'odi. Un bon exemple el van representar Ciudadanos. Tot plegat per uns milers de vots. I s'ha de reconèixer que, al començament, se'n van sortir prou bé, però els va durar poc l'embranchida.

Són tossuts aquells que ens volen assimilats i ben espanyols. I tenen el suport incondicional d'alguns jutges que decideixen que la metodologia de la immersió és contrària

a les lleis humanes i divines. La immersió és una metodologia estudiada, analitzada i comprovada. S'ha arribat a la conclusió pedagògica, no política ni judicial, que és la millor per aprendre una llengua que no és la pròpia. L'objectiu és que, en acabar els ensenyaments obligatoris, tots els joves catalans, de famílies autòctones i de famílies nouvingudes puguin expressar-se oralment i per escrit en català. I això és un actiu cultural, no un adoctrinament.

Els catalans, joves i no tan joves venim de temps convulsos, de desenganys, de canvis de camisa, de pactes contra natura. Els catalans que no hem renunciat a res, estem cansats adolorits, però si no canviem l'actitud, si no posem tota la carn a la graella serem les generacions que haurem coincidit amb el declivi de la nostra llengua i cultura.

Vinga. Tornem-hi. Que encara hi ha combat.

Teresa Casals

Centenari de llengua i cultura catalanes a Liverpool

“Som el centre pioner d'Estudis Catalans al Regne Unit, introduït per Edgar Allison Peers a la dècada del 1920, especialitzat en les obres de Ramon Llull. El 2026 celebrem 100 anys durant els quals els vincles històrics entre la Gran Bretanya i Catalunya han continuat florint. El departament de Liverpool ha portat la llengua catalana a innumbrables generacions d'estudiants i al públic en general, a més de promoure i investigar la literatura, la història, la política, l'esport, la música, l'arquitectura, la gastronomia i les arts escèniques catalanes, per anomenar-ne només alguns.”

Així s'expressa el departament d'estudis catalans de la Universitat de Liverpool en començar l'any del seu centenari, amb un seguit d'actes per a fer-ne la celebració. Els actes centrals han estat aquest mes de març, i el plat fort, amb una intenció tant festiva com cultural, ha estat el concert de The Tyets, el grup mataroní format per Oriol de Ramon i Xavier Coca, que van començar la seva cursa musical el 2018, i s'autodefineixen com a portadors de música urbana amb el català com a llengua habitual.

No només porten el català com a llengua habitual, sinó que han tingut l'encert de valdre's de l'estètica i els recursos musicals de la música tradicional catalana per a les seves actuacions, i, per descomptat, portar-les al concert per al qual havien estat convidats ha resultat l'atractiu principal en aquesta ocasió.

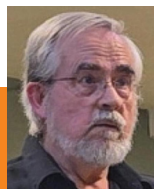
El mitjà que ha ajudat més en l'agermanament que proposaven ha estat la tria del lloc del concert: The Cavern Club, el lloc on van començar, es van desenvolupar musicalment i es van projectar al món el grup musical més important que han tingut a Liverpool en el darrer segle: The Beatles.

El fet en sí mateix no hauria de cridar-nos l'atenció si fos una activitat habitual en qualsevol dels aspectes que conformen el dia a dia de la nostra llengua, la nostra

cultura, i de la projecció al món que hauria de comportar. Però ja sabem com les gasten en aquell país del qual, diuen, formem part -indivisible-. Sí que seria útil esmentar l'esforç que fa l'Institut Ramon Llull per tal d'aconseguir, amb la seva ajuda, que actes com aquests (el concert i tots els actes del centenari que han anant seguint) es puguin fer, de forma àgil, i sobretot, en un àmbit de normalitat, a tot arreu. Parlem, doncs, de tenir una presència de la llengua i de la cultura catalana en qualsevol dels àmbits socials on pugui ser considerada habitual i no calgui pensar en res d'estrany ni menys, com una victòria política o una possible peça de museu.

L'activitat de l'institut arriba, mitjançant la Xarxa Llull, a 130 universitats d'arreu del món i com a mínim, amb 4000 alumnes matriculats. No estarà fora de lloc, doncs, desitjar un llarg i profitós futur tant a ells com als que, pels mateixos motius, puguin anar apareixent al llarg dels anys propers.

Ramon Alonso

Posem llum a les butxaques

Dins el nostre moviment, sovint parlem de llibertat, de sobirania i de construir un país nou. Però la llibertat no és només una bandera o una frontera, la llibertat real comença per l'apoderament del ciutadà davant del poder. I no hi ha millor eina d'apoderament que la informació. Durant massa dècades, l'administració pública, tant la de casa nostra com la de l'estat espanyol, ha funcionat com una caixa negra on **sabiem què hi entrava (els nostres impostos), però ens costava déu i ajuda saber exactament on anaven a parar fins a l'últim cèntim.**

Recentment, hem assistit al naixement d'unes eines que han fet tremolar més d'un despatx: portals com [subvencions.cat](#) o [el menjòmetre.cat](#). Aquestes webs no són més que miralls que reflecteixen les dades oficials que l'administració pública de manera dispersa, feixuga i, sovint, gairebé il·legible. El que fan aquests portals és agrupar, ordenar i posar noms i cognoms a les transferències de diners públics. I això, companys, és un exercici d'higiene democràtica elemental.

L'aliat inesperat: la intel·ligència artificial

Com hem arribat fins aquí? Fa deu anys, auditar el Diari Oficial de la Generalitat (DOGC) o el Boletín Oficial del Estado (BOE) o les pàgines de transparència oficials, requeria un equip d'investigadors treballant mesos sencers. Avui, la tecnologia ens ha donat un avantatge estratègic i és que l'eclosió de la intel·ligència artificial (IA) ha permès que programadors compromesos puguin crear algoritmes i sistemes de "rascat" de dades capaços de llegir milers de pàgines de PDF en segons, extreure'n les dades estructurades i presentar-les en una interfície amable per a qualsevol usuari (entreu-hi i veureu que és molt fàcil). Ara ja no cal ser un expert en dret administratiu per saber quantes subvencions ha rebut una entitat concreta o quins empresaris estan vinculats a determinats ajuts perquè tots ho podem observar amb un clic. **S'ha posat llum a les butxaques.**

Les pors a la transparència o excuses per a l'opacitat

Tanmateix, quan la llum s'encén, hi ha qui corre a amagar-se. Fa tot just unes setmanes, hem viscut un episodi

lamentable: la Generalitat de Catalunya va bloquejar l'accés automàtic a les dades del seu portal de transparència durant uns dies, dificultant enormement la feina de webs com [subvencions.cat](#).

Quina va ser l'explicació oficial? S'han escudat en arguments tècnics com la "saturació dels servidors" i, sobretot, en una interpretació restrictiva de la Llei de Protecció de Dades (RGPD). Segons l'administració, publicar de forma agregada el nom i cognoms de persones físiques que reben subvencions —dades que, recordem-ho, ja eren públiques al DOGC— atempta contra la seva privacitat. Però siguem clars: **quan algú rep diners públics, el dret del contribuent a saber on van els seus impostos ha de prevaldre sobre l'anonimat del beneficiari.**

Curiosament, les dades van començar a "desaparèixer" o a ser anonimitzades just quan aquests portals van fer que fossin fàcilment consultables. No és que les dades no hi siguin; és que les han volgut tornar a fer invisibles a ulls de la gent del carrer perquè la seva consulta no sigui "massiva". La desaparició i esborrat de milers de números de passaports no és un bon senyal de transparència. **L'excusa de la protecció de dades davant una subvenció amb diners públics (de tots) és el nou amagatall dels qui no volen que es rendeixin comptes. I cal preguntar-se, per què?**

Confondre transparència amb ideologies

És sorprenent veure com certs altaveus mediàtics i sectors polítics han intentat deslegitimar aquestes webs titllant-les de ser un "invent de l'extrema dreta". De nou, la vella tàctica i suada: quan no pots rebatre la dada, intenta destruir el missatge. Hem de ser clars: **la transparència no té carnet polític.** Saber en què es gasten els diners públics no és de dretes ni d'esquerres, és de demòcrates. Si algú se sent incòmode perquè es publica que rep una subvenció, el problema no és de qui ho publica, sinó de qui la rep o de qui la dona sense una justificació clara. Seria el mateix que dir que el problema d'un assassinat és del ganivet i no de l'assassí (quan els ganivets ens són imprescindibles). Etiquetar de "fatxa" o de "reaccionari" el fet de voler una administració neta

és un insult a la intel·ligència dels ciutadans. Des de Reagrupament sempre hem defensat que la República que volem ha de ser impecable, i la impol·lutesa només s'aconsegueix amb les finestres obertes i les factures sobre la taula. Si les dades són certes, i ho són perquè provenen de fonts oficials, la ideologia de qui ha programat la web és totalment irrellevant.

Cap a la traçabilitat total dels diners públics

El camí que han obert aquestes iniciatives és només el principi. El futur és esperançador. Estem veient com es preparen noves plataformes que aniran més enllà, creuant les dades de tots els organismes públics, des de l'ajuntament més petit fins al ministeri més opac de Madrid, passant per tota la teranyina d'empreses públiques i consorcis que sovint actuen com a forats negres.

Imagineu poder veure, en un sol clic, la trajectòria completa d'una subvenció des que surt de l'Estat fins que arriba (si arriba) al teixit productiu català, o detectar de manera fefaent patrons de clientelisme que han estat ocults durant dècades. Definitivament, això canviarà la manera de fer política. Els gestors públics sabran que estan sota una vigilància constant i professionalitzada per la tecnologia. Potser el problema rau en el fet que en lloc de gestors, alguns polítics es creuen agències de col·locació (i dic alguns, no tots).

Com a associats de Reagrupament, hem de celebrar i donar suport a aquestes iniciatives. La independència també és això: deixar enrere les velles estructures de l'opacitat autonòmica i estatal per abraçar una cultura de rendició de comptes. Perquè un país que no té por de mostrar els seus comptes és un país que no té res a amagar i molt a guanyar.

Nosaltres hem de continuar fermes en la nostra ideologia i hem de continuar demanant llum i taquígrafs. Per la transparència, per la democràcia i per la República.

Nicolau Sagrera

